

**WYMAGANIA EDUKACYJNE (WARUNKI I SPOSOBY OCENIANIA)
Z GEOGRAFII DLA KLASY VI
W PUBLICZNEJ SZKOLE PODSTAWOWEJ W ZARĘBACH
im. Bolesława Chrobrego w Zarębach**

II ETAP EDUKACYJNY: KLASA VI

Cele kształcenia - wymagania ogólne

- Czytanie map różnej treści,
- Wyjaśnianie prawidłowości występujących w cyklach astronomicznych i społecznych
- Umiejętność dokonywania planowych oraz systematycznych obserwacji,
- Umiejętność odczytywania i wykorzystywania oraz sporządzania dokumentacji geograficznej (dane statystyczne, wykresy, diagramy, ryciny),
- Umiejętność dokonywania obliczeń (odległości, różnicy wysokości, średnich temperatur, amplitudy, spadku temperatury z wysokością, wysokości słońca w różnych szerokościach geograficznych, różnic czasowych),
- Umiejętność posługiwania się słownictwem, terminologią i symboliką geograficzną,
- Wartościowanie działalności człowieka w środowisku przyrodniczym

Ocenianie ma na celu:

1. Poinformowanie ucznia o poziome jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
2. Pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu własnego rozwoju,
3. Motywowanie ucznia do dalszej pracy,
4. Dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) oraz nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia,
5. Umożliwienie nauczycielom doskonalenie organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Wykaz umiejętności i wiadomości dla danego poziomu przedstawiony jest uczniom na początku roku szkolnego poprzez omówienie programu nauczania w danej klasie z jednoczesnym wskazaniem na kierunek pracy, częstotliwość i sposób uzyskania oceny.

Ogólne składniki stanowiące przedmiot oceny to:

1. Zakres wiadomości i umiejętności,
2. Rozumienie materiału naukowego,
3. Umiejętność stosowania wiedzy,
4. Kultura przekazywania wiadomości.

Oceny są jednocześnie informacją dla rodziców, wychowawcy klasy, dyrektora szkoły oraz nadzoru pedagogicznego o:

1. Efektywność procesu nauczania i uczenia się,
2. Wkładzie uczniów w prace nad własnym rozwojem,
3. Postępów uczniów.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów

Wypowiedzi ustne

* Prace pisemne:

- a) **sprawdziany** (Prace klasowe zapowiadane są tydzień wcześniej, a poprzedza je

powtórzenie i podsumowanie wiadomości. Jeżeli uczeń był nieobecny, zobowiązany jest do napisania zaległej pracy w terminie dwóch tygodni od przyścia do szkoły. Prac pisemnych nie wydaje się rodzicom do domu oraz nie wykonuje się ich kopii. Mogą się z nimi zapoznać

podczas indywidualnych konsultacji z nauczycielem lub w trakcie zebrań.)

b) **kartkówki** (z trzech ostatnich lekcji, sprawdzające wybrane umiejętności np. odczytywanie treści mapy, graficznych sposobów przedstawiania zjawisk itp.).

c) **konturówki** (sprawdzające umiejętność orientacji na mapie w kl.VI)

* **Aktywność i praca na lekcji** (indywidualna i w zespołach grupowych – tu: zaangażowanie, umiejętność komunikowania się i współpracy w zespole, korzystanie z różnych źródeł informacji, efektywność pracy).

* **Podstawowe umiejętności praktyczne** (czytanie mapy, interpretacja rysunku, orientacja w terenie – położenie, kierunki, dokonywanie podstawowych obliczeń stosowanych w geografii; czytanie i graficzna interpretacja danych liczbowych).

* **Praca domowa** (krótkoterminowa – zadania w zeszycie ćwiczeń, inne: polecenia z lekcji na lekcję; długoterminowa –plakaty i inne opracowania tematyczne do lekcji).

* **Aktywność** obejmująca prezentowanie wyników swojej pracy w różnej formie (konkursy przedmiotowe, udział projektach oraz innych przedsięwzięciach przedmiotowych).

***Zeszyt przedmiotowy** (sprawdzany pod kątem staranności i systematyczności)

Zasady organizowania i oceniania prac pisemnych:

1. Sprawdzian, praca klasowa i test są formą sprawdzania wiadomości i umiejętności oraz trwają co najmniej 1 godzinę lekcyjną;

a) O terminie sprawdzianu, pracy klasowej lub testu, nauczyciel powiadamia uczniów z tygodniowym wyprzedzeniem (może odnotować ten fakt w dzienniku),

b) Każdy sprawdzian, pracę klasową lub test poprzedza lekcja utrwalająca,

c) Uczniowie znają zakres sprawdzanej wiedzy i umiejętności oraz kryteria oceniania,

d) Punkty uzyskane ze sprawdzianów, prac klasowych, testów i kartkówek, przeliczane są na stopnie według następującej skali:

- 100% - celujący (6)
- 99% – 91% - bardzo dobry (5)
- 90% – 71 % - dobry (4)
- 70% – 51% - dostateczny (3)
- 50% – 31% - dopuszczający (2)
- 30% – 0% - niedostateczny (1)

1. **Kartkówka** obejmuje treści edukacyjne oraz umiejętności z 1-3 ostatnich lekcji i trwa 10 – 15 minut. Kartkówka nie musi być zapowiadana, a uzyskana z niej ocena nie podlega poprawie.

2. **Prace domowe** - zadawane czasami, sprawdzane i oceniane na bieżąco.

Sposoby poprawiania sprawdzianów, prac klasowych i testów:

a) Uczeń ma możliwość poprawienia ocen ze sprawdzianów, prac klasowych i testów w ciągu 2 tygodni po oddaniu pracy w wyznaczonym wolnym czasie ucznia i nauczyciela,

- b) Uczeń nieobecny na sprawdzianie, pracy klasowej czy teście z powodu uzasadnionej nieobecności zobowiązany jest do napisania ich w terminie uzgodnionym z nauczycielem,
- c) Uczeń poprawia tylko raz sprawdzian, pracę klasową czy test, a do dziennika wstawiane są obie oceny.

Sprawdzane i oceniane sprawdziany, prace klasowe, testy oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania może być udostępniona uczniowi lub jego rodzicom/prawnym opiekunom do końca danego roku szkolnego.

Zasady przygotowania się do zajęć oraz poprawiania ocen:

1. Każdy uczeń ma prawo do poprawy ocen cząstkowych – w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
2. W razie nieobecności na zajęciach, uczeń ma obowiązek nadrobić zaległości w terminie uzgodnionym z nauczycielem (termin ten zależy od czasu trwania nieobecności).
3. Uczeń ma prawo do jednokrotnego w ciągu półrocza zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji, np.
  - a) Brak pracy domowej lub brak książki czy zeszytu lub brak potrzebnych pomocy;
  - b) Jedna „niegotowość” do odpowiedzi z 3 ostatnich lekcji (nieprzygotowanie nie dotyczy zapowiedzianych prac klasowych, testów, sprawdzianów oraz kartkówek).
1. Za każdy brak pracy domowej czy brak pomocy (np. podręcznik, zeszyt ćwiczeń, praca wytwórcza) czy brak odpowiedzi na pytanie nauczyciela, uczeń otrzymuje punkty ujemne (-)”. Natomiast po wykorzystaniu limitu, czyli za 3 –cim razem „nieprzygotowaniem” do lekcji, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
2. Każde nieprzygotowanie uczeń powinien zgłosić przed rozpoczęciem lekcji (najpóźniej po sprawdzeniu listy obecności).

Częstotliwość oceniania:

- a) Sprawdzian, praca klasowa lub test – minimum 1-2 oceny w półroczu,
- b) Odpowiedź ustna – minimum 1 ocena w półroczu,
- c) Praca domowa – 1-2 oceny w p,ółroczu, w zależności od potrzeb,
- d) Ćwiczenia praktyczne lub prace wytwórcze – minimum 2-3 oceny w półroczu, w zależności od potrzeb,
- e) Zeszyt przedmiotowy – minimum 1 ocena w półroczu,
- f) Aktywność na zajęciach – minimum 1-2 oceny w półroczu.

Sposoby oceniania:

- 1) Ocena
- 2) Plusy/minusy,
- 3) Pochwała.

Skala ocen:

1. Ocena celująca – 6
2. Ocena bardzo dobra – 5,
3. Ocena dobra – 4,
4. Ocena dostateczna – 3,
5. Ocena dopuszczająca – 2,
6. Ocena niedostateczna – 1.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych - geografia, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania - Program nauczania geografii w klasach V-VIII - Arkadiusz Głowacz, Agnieszka Lechowicz, Maciej Lechowicz, Piotr Stankiewicz

OGÓLNE KRYTERIA I WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE

Ocena niedostateczna

Uczeń nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności zawartych w wymaganiach podstawy programowej dla szkoły podstawowej – potrzebnych do kontynuowania nauki. W szczególności: wykazuje brak systematyczności i chęci do nauki, nie posiada podstawowej orientacji na mapie, nie wykonuje zadań domowych, nie potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł, w tym treści podręcznika, nie pracuje na lekcji, nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych i praktycznych o elementarnym stopniu trudności samodzielnie, w grupie lub nawet przy pomocy nauczyciela, nie udziela prawidłowych odpowiedzi na większość zadanych mu pytań.

* Ocena dopuszczająca

Uczeń ma braki w wymaganiach koniecznych z zakresu wiadomości i umiejętności. Tu: opanował w stopniu elementarnym umiejętność czytania map, posiada elementarną orientację na mapie świata, Europy i Polski, posługuje się w stopniu elementarnym słownictwem i terminologią geograficzną w mowie żywej i pisanej, samodzielnie rozwiązuje i wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności, przejawia chęć i gotowość pracy i współpracy, umie wykorzystywać różne źródła informacji, przy czym objawia się to jako praca odtwórcza, wskazująca na słabe zrozumienie polecenia, nadrabia zaległości, przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi na proste pytania.

* Ocena dostateczna

Uczeń opanował podstawowe wiadomości i wybrane umiejętności określone podstawą programową. W szczególności : **posiada podstawową orientację na mapie** i w przestrzeni geograficznej, poprawnie wyraża swoje myśli w prostych i typowych przykładach w mowie żywej i pisanej, **przy wypowiedzi widać nieliczne błędy, odpowiedź ustana odbywa się przy pomocy nauczyciela zadającego kolejne pytania**, samodzielnie i w grupie rozwiązuje poprawnie nieskomplikowane polecenia, **potrafi naśladować podobne rozwiązania w analogicznych sytuacjach**, wartościuje elementy działalności człowieka środowisku, poprawnie odczytuje dane z tekstu, rysunków, diagramów, tabel, przetwarza proste dane na wykresy, wykonuje wybrane, proste obliczenia stosowane w geografii, z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania sytuacji problemowych.

* Ocena dobra

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności w stopniu dobrym. W szczególności: pracuje systematycznie, a jego przygotowanie, choć pełne jest różnie jakościowo, **posiada dobrą orientację na mapie świata, czyta ze zrozumieniem mapy tematyczne, dokonuje poprawnych interpretacji różnorodnych tekstów źródłowych, udziela zasadniczo samodzielnie odpowiedzi, choć** uwidaczniają się **niewielkie braki w wiedzy lub wypowiedź nie wyczerpuje omawianego zagadnienia**, wiadomości i umiejętności podstawowe są dla niego zrozumiałe, potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania o pewnym stopniu trudności tu: treści przystępne, średnio trudne, wykonuje wszystkie obliczenia stosowane w geografii, dostrzega zależności przyczynowo-skutkowe, łączy zagadnienia w logiczne ciągi, opanował umiejętność dokonywania interpretacji prostych zjawisk przedstawianych graficznie, w mowie żywej i pisanej posługuje się językiem poprawnym pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, potrafi wartościować działalność człowieka środowisku, aktywnie i efektywnie pracuje i współpracuje w zespołach grupowych, chętnie wykonuje dodatkowe zadania.

* ocena bardzo dobra

Uczeń w stopniu wyczerpującym opanował materiał przewidziany w podstawie programowej dla danej klasy oraz praktycznie stosuje umiejętności z zakresu kluczowych kompetencji w edukacji geograficznej. W szczególności: **przygotowanie ucznia do lekcji jest pełne, wszechstronne oraz systematyczne, sprawnie posługuje się wiadomościami i zdobytymi umiejętnościami, podczas wypowiedzi ustnej samodzielnie potrafi interpretować omawiane zagadnienie, jego wypowiedź jest ładna, ciekawa i poprawna pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, samodzielnie dokonuje interpretacji treści mapy i innych materiałów źródłowych, obok prawidłowego wnioskowania przeprowadza proste analizy zjawisk, potrafi zastosować wiedzę w praktycznym działaniu, chętnie wykonuje zadania i prace dodatkowe, wykorzystuje różne źródła informacji do pogłębiania swojej wiedzy, bierze aktywny udział w przedsięwzięciach o charakterze środowiskowym, wnosi twórczy wkład w realizację zadań oraz omawianych zagadnień, pracuje nad własnym rozwojem lub bierze aktywny udział w konkursach o treściach geograficznych.**

* Ocena celująca

Uczeń spełnia wszystkie kryteria ujęte w wymaganiach, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, a ich efekty potrafi zaprezentować innym.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA I WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
Dział 1. Kształt i ruchy Ziemi					
1. Kształt Ziemi. Siatka geograficzna i kartograficzna	<ul style="list-style-type: none"> • podać nazwę kształtu Ziemi; • opisać siatkę geograficzną i kartograficzną.	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić dowód na kulistość Ziemi; • wskazać elementy siatki geograficznej na globusie i kartograficznej na mapie.	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić dowody na kulistość Ziemi; • wymienić cechy południków i równoleżników.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić jeden z dowodów na kulistość Ziemi; • określić, z czego wynikają różnice w kształtach siatek kartograficznych.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczynę różnicy w długości promienia równikowego i biegunowego; • wytłumaczyć, co to jest geoida.
2. Długość geograficzna	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie półkule, wschodnią	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować pojęcia: bieguny,	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na globusie i mapie	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować długość	<ul style="list-style-type: none"> • odczytać z mapy wartości długości

	<ul style="list-style-type: none"> i zachodnią; • wskazać na globusie i mapie świata: bieguny, południk zerowy i 180°. 	<ul style="list-style-type: none"> południk zerowy i 180°; • wymienić cechy długości geograficznej. 	<ul style="list-style-type: none"> świata: bieguny, południk zerowy i 180°; • odczytać wartości długości geograficznej z map o różnych skalach; • wskazać półkulę dla danej długości geograficznej. 	<ul style="list-style-type: none"> geograficzną; • na podstawie wartości długości geograficznej znaleźć odpowiedni południk na mapach w różnych skalach. 	<ul style="list-style-type: none"> geograficznej z dokładnością do minut; • omówić znaczenie południka zerowego i 180°.
3. Szerokość geograficzna	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie półkule, północną i południową; • wskazać na globusie i mapie świata: równik, zwrotniki i koła podbiegunowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować pojęcia: równik, zwrotniki i koła podbiegunowe; • wymienić cechy szerokości geograficznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na globusie i mapie świata: równik, zwrotniki i koła podbiegunowe; • odczytać wartości szerokości geograficznej z map o różnych skalach; • wskazać półkulę dla danej szerokości geograficznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować szerokość geograficzną; • na podstawie wartości szerokości geograficznej znaleźć odpowiedni równoleżnik na mapach w różnych skalach. 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytać z mapy wartości szerokości geograficznej z dokładnością do minut; • omówić pochodzenie nazw charakterystycznych równoleżników.
4. Określanie położenia w praktyce	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić współrzędne geograficzne; • nazwać główne kierunki geograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać, z których linii siatki odczytujemy długość i szerokość geograficzną; • wskazać na mapie główne kierunki geograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytać współrzędne geograficzne punktu na mapie; • wskazać punkty skrajne różnych obiektów geograficznych; • wskazać, kiedy używamy GPS. 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie podanych współrzędnych geograficznych odszukać punkt na mapach w różnych skalach; • określić współrzędne geograficzne punktów skrajnych różnych obiektów; • skorzystać z GPS. 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytać położenie obszaru; • obliczyć jego rozciągłość południkową i równoleżnikową; • omówić zastosowanie GPS.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
5. Ziemia we Wszechświecie	<ul style="list-style-type: none"> • określić położenie Ziemi we Wszechświecie, podając nazwę Galaktyki i Układu. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić elementy Układu Słonecznego; • podać kolejność planet w Układzie Słonecznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • określić dzisiejsze poglądy na położenie Ziemi w Układzie Słonecznym; • podać cechy planet i gwiazd. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić teorię geocentryczną; • omówić teorię heliocentryczną. 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać teorię geocentryczną i heliocentryczną.
6. Ruch obrotowy Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> • demonstrować, używając globusa lub tellurium, ruch obrotowy Ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy ruchu obrotowego Ziemi; • wskazać kierunek ruchu i zmianę czasu, jaka w związku z nim następuje. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić cechy ruchu obrotowego Ziemi; • ze zrozumieniem używać pojęć związanych z pozorną wędrówką Słońca po niebie. 	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować pojęcia związane z pozorną wędrówką Słońca po niebie. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić konsekwencje ruchu obrotowego Ziemi dla roślin, zwierząt i człowieka.
7. Czas na Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać występowanie różnic czasu słonecznego jako konsekwencji ruchu obrotowego Ziemi; • wskazać zależność czasu słonecznego od położenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić rodzaje czasów; • korzystając z mapy stref czasowych, odczytać godzinę we wskazanych miejscach na Ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • określić strefy czasowe, w których znajduje się Polska; • określić różnicę czasu na wschód i na zachód od Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić potrzebę wprowadzenia czasu strefowego i urzędowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć różnicę czasu słonecznego dla dowolnych punktów na Ziemi.

	na konkretnym południku.				
8. Ruch obiegowy Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> • zademonstrować, używając globusa lub tellurium ruch obiegowy Ziemi; • określić ramy czasowe astronomicznych pór roku. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy ruchu obiegowego Ziemi; • używać pojęcia związane z ruchem obiegowym Ziemi; • wymienić astronomiczne pory roku jako następstwo ruchu obiegowego Ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić daty przesileni; • wskazać zależności między dniami przesileni a porami roku. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić zmiany w oświetleniu Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić konsekwencje zmiany oświetlenia Ziemi; • przeanalizować wysokość Słońca nad horyzontem w różnych porach roku w najbliższym otoczeniu.
9. Strefy oświetlenia Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić strefy oświetlenia Ziemi; • wskazać ich zasięg na mapie, globusie. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić rejony występowania poszczególnych stref oświetlenia Ziemi; • wymienić krainy geograficzne należące do danej strefy. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy poszczególnych stref oświetlenia Ziemi; • wskazać krainy geograficzne należące do danej strefy. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić różnice wynikające z różnego oświetlenia Ziemi w poszczególnych strefach; • wskazać konsekwencje przyrodnicze różnego oświetlenia terenu w różnych strefach. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami oświetlenia, strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazów na Ziemi.
10. Podsumowanie działu					
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
Dział 2. Geografia Europy					
11. Europa na mapie fizycznej	<ul style="list-style-type: none"> • podać wielkość powierzchni Europy; • wymienić i krótko opisać najważniejsze cechy środowiska przyrodniczego Europy – duże zróżnicowanie ukształtowania powierzchni, silne rozwinięcie linii brzegowej, dominację obszarów nizinnych oraz położenie na umiarkowanych szerokościach geograficznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie i nazwać główne morza i ocean otaczające Europę; • określić cechy charakterystyczne dla danego pasa rzeźby. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie i nazwać największe wyspy i półwyspy Europy; • wskazać i nazwać skrajne punkty na mapie Europy. 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować typy wybrzeży występujące w Europie i wskazać ich przykłady na mapie; • wskazać na mapie i podać nazwy obiektów geograficznych, wzdłuż których przebiega umowna granica między Europą i Azją. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie główne pasma górskie i podać ich najwyższe szczyty; • scharakteryzować środowisko geograficzne dowolnej części Europy, korzystając z mapy fizycznogeograficznej.
12. Europa na mapie politycznej	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie politycznej państwa Europy. 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady państw niepodległych, terytoriów zależnych oraz państw nieuznawanych na arenie 	<ul style="list-style-type: none"> • podać stolicy państw Europy; • wskazać na mapie regiony geopolityczne i podać przykłady państw do nich należących. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić historyczne procesy mające wpływ na współczesny obraz polityczny Europy: wojny, kolonializm. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić historyczne uwarunkowania istniejącego podziału na Europę Zachodnią i Wschodnią.

		międzynarodowej		<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady konfliktów, które doprowadziły do powstania nowych państw w Europie. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić trwałość granic w Europie.
13. Unia Europejska	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie państwa należące do Unii Europejskiej; • klasyfikować wskazane zjawiska zachodzące w krajach należących do Unii Europejskiej na społeczne i gospodarcze. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega integracja państw w ramach Unii Europejskiej; • na przykładzie Polski podać korzyści wynikające z integracji w ramach UE. 	<ul style="list-style-type: none"> • na wybranych przykładach ocenić korzyści i zagrożenia wynikające ze wspólnej polityki w ramach Unii Europejskiej (np. wspólna polityka rolna, wspólna waluta). 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić przykłady społecznych i gospodarczych przemian, które nastąpiły w krajach Unii Europejskiej, będących skutkiem integracji. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać kolejne etapy integracji Europejskiej od Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali po Unię Europejską w obecnym kształcie.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
14. Trochę geologii – Islandia	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie tematycznej płyty litosfery i ich granice; • opisać położenie Islandii na granicach płyt litosfery. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać zjawiska zachodzące wzdłuż grzbietu śródoceanicznego na oceanie Atlantyckim; • wyjaśnić znaczenie terminów: wulkanizm, trzęsienia ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić skutki, jakie dla mieszkańców Islandii wynikają z położenia na granicy płyt litosfery; • wyjaśnić znaczenie terminu gejzer; • opisać mechanizm powstawania gejzerów. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać związek między położeniem na granicy płyt litosfery a występowaniem wulkanów i trzęsień ziemi; • opisać powstawanie grzbietu śródoceanicznego o i doliny ryftowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie mapy tematycznej wskazać inne miejsca w Europie położone na granicy płyt litosfery i opisać zależność między położeniem a występowaniem wulkanizmu i trzęsień ziemi.
15. Klimaty Europy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić czynniki, które wpływają na klimat Europy; • wymienić strefy klimatyczne, w których położona jest Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady modyfikacji klimatu strefowego przez czynniki klimatotwórcze. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie orientacyjny zasięg stref klimatycznych; • podać przykłady obszarów o klimacie astrefowym. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Europy miejsca, w których przebieg granic stref klimatycznych został zmodyfikowany przez czynniki klimatotwórcze; • wyjaśnić znaczenie czynników klimatotwórczych w tworzeniu klimatu. 	<ul style="list-style-type: none"> • określić na podstawie mapy klimatycznej Europy strefę klimatyczną i cechy klimatu danego kraju Europy.
16. Ludzie w Europie	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Europie; • wymienić przykłady ludów 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady świadczące o dużym zróżnicowaniu ludów Europy; • wyjaśnić przyczyny starzenia się 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny zróżnicowania ludów Europy; • podać przykłady państw, na terenie których przebywa duża 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady państw o dużym wewnętrznym zróżnicowaniu językowym i kulturowym. • opisać 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić sytuację demograficzną Europy; • podać przykłady prorodzinnych rozwiązań w krajach europejskich.

	<p>zamieszkujących Europę;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny dużej imigracji do Europy. 	społeczeństwa Europy.	liczba imigrantów.	konsekwencje zróżnicowania demograficznego społeczeństwa Europy.	
17. Londyn i Paryż – wielkie miasta Europy	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji porównać centra i przedmieścia Londynu i Paryża; • przyporządkować główne funkcje do właściwych części wielkich metropolii (dzielnice centralnych i peryferyjnych). 	<ul style="list-style-type: none"> • podać podstawowe cechy wielkich metropolii (np. duża liczba ludności, wysoka gęstość zaludnienia i zabudowy); • wyjaśnić przyczyny szybkiego rozwoju Londynu i Paryża; • podać przykłady atrakcji turystycznych Londynu i Paryża. 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie map porównać położenie i kierunki rozwoju przestrzennego Londynu i Paryża; • scharakteryzować wybrane cechy demograficzne ludności Londynu i Paryża; • wyjaśnić znaczenie transportu zbiorowego w funkcjonowaniu wielkich metropolii. 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady cech różniących Londyn i Paryż; • wymienić i ocenić pozytywne i negatywne aspekty zamieszkiwania w wielkiej metropolii. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie rewitalizacji miast; • określić przyczyny rewitalizacji miast lub ich fragmentów; • na przykładzie Londynu zaprezentować pozytywne skutki rewitalizacji miast.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
18. Różne oblicza rolnictwa – Dania i Węgry	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym zajmuje się rolnictwo, wymienia produkty pochodzące z upraw roślin i chowu zwierząt; • wskazać na mapie i opisać położenie w Europie Danii i Węgier. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać warunki naturalne, od których zależy rozwój rolnictwa; • na podstawie klimatogramów porównać warunki klimatyczne w Danii i na Węgrzech. 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie map tematycznych porównać warunki naturalne panujące w Danii i na Węgrzech; • opisać rolnictwo Danii i Węgier, uwzględniając główne uprawy i chów zwierząt oraz wydajność rolnictwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać cechy rolnictwa Danii i Węgier, uwzględniając zarówno warunki naturalne, uwarunkowania pozaprzrodnicze, główne kierunki upraw i chowu oraz wydajność rolnictwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać wybrane produkty lub potrawy pochodzące z Danii i Węgier i wyjaśnić ich związek z kierunkiem rozwoju rolnictwa w danym kraju.
19. Produkcja energii w Europie	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić źródła energii; • wskazać przykłady państw wykorzystujących określone źródła energii. 	<ul style="list-style-type: none"> • określić odnawialność danego źródła energii; • wskazać kraje Europy zasobne w surowce energetyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić i uzasadnić, które kraje mają sprzyjające warunki przyrodnicze do rozwoju różnych form energetyki odnawialnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić czy struktura produkcji energii w danym kraju jest nowoczesna i przyjazna środowisku; • wykazać związek między cechami środowiska przyrodniczego wybranego kraju Europy a wykorzystaniem różnych źródeł energii. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić perspektywę energetyczną wybranego kraju i całej Europy.
20. Francja – nowoczesna gospodarka	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady nowoczesnych gałęzi przemysłu rozwiniętych we Francji; • podać przykłady nowoczesnych usług rozwiniętych 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać strukturę zatrudnienia we Francji; • podać przykłady produktów przemysłowych, które Francja eksportuje do 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie nowoczesnej technologii; • wymienić cechy nowoczesnego przemysłu na przykładzie przemysłu 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić rolę nowoczesnej energetyki w rozwoju gospodarczym Francji; • ocenić rolę nowoczesnego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie wydajności pracy w nowoczesnej gospodarce; • przedstawić proces produkcji w nowoczesnych

	we Francji.	innych krajów.	francuskiego; • wymienić co najmniej trzy cechy nowoczesnej gospodarki Francji.	transportu w rozwoju gospodarczym Francji.	zakładach przemysłowych na przykładzie francuskich zakładów lotniczych.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
21. Europa Południowa – turystyczny raj	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie „turystyka”; • wskazać na mapie europejskie państwa leżące nad Morzem Śródziemnym; • wskazać na mapie półwyspy: Iberyjski, Apeniński i Bałkański. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać główne walory środowiska przyrodniczego basenu Morza Śródziemnego; • wyjaśnić różnice między turystką masową, kwalifikowaną i agroturystyką; • wyjaśnić różnice między turystyką krajoznawczą i wypoczynkową. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić cechy charakterystyczne rzeźby terenu i warunki klimatyczne w państwach basenu Morza Śródziemnego; • ocenić klimat śródziemnomorski, pod kątem przydatności dla turystyki. 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować problemy społeczno-gospodarcze państw basenu Morza Śródziemnego. • wymienić największe atrakcje antropogeniczne w krajach Europy Południowej i powiązać je z określonym rodzajem turystyki. 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykład państwa Europy Południowej, wskazując na zależność rozwoju turystyki od środowiska przyrodniczego; • wskazać i uzasadnić kierunek przyszłego rozwoju branży turystycznej w krajach Europy Południowej.
22. Podsumowanie działu					
Dział 3. Sąsiedzi Polski					
23. Niemcy – przemiany przemysłu	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji opisać wygląd zakładów przemysłowych w XIX w. oraz obecnie; • podać przykłady gałęzi przemysłowych rozwijanych Nadrenii Północnej-Westfalii w XIX w. oraz obecnie. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić przyczyny restrukturyzacji przemysłu Nadrenii Północnej-Westfalii; • nazwać surowce naturalne, dzięki którym rozwinęły się pierwsze zakłady przemysłowe Nadrenii Północnej-Westfalii. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić trzy cechy niemieckiego przemysłu, dzięki którym ten sektor stał się podstawą niemieckiej gospodarki; • porównać wpływ zakładów przemysłowych na środowisko przyrodnicze Nadrenii Północnej-Westfalii dawniej i obecnie. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny zmian poziomu bezrobocia w Nadrenii Północnej-Westfalii w czasie trwania restrukturyzacji przemysłu; • wykazać związek pomiędzy unowocześnianiem przemysłu a działalnością ośrodków badawczych i uczelni wyższych. 	<ul style="list-style-type: none"> • ukazać korzyści z podjęcia prac nad odnawialnymi źródłami energii i magazynowaniem energii w ośrodkach badawczych Nadrenii Północnej-Westfalii; • prognozować dalsze kierunki rozwoju zakładów przemysłowych Nadrenii-Północnej Westfalii.
24. Walory turystyczne Litwy i Białorusi	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić przykłady atrakcji turystycznych Litwy i Białorusi • podać nazwy stolic Litwy i Białorusi. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać krajobrazy Litwy i Białorusi, które stanowią walory turystyczne tych krajów; • podać przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi związane z polskim dziedzictwem kulturowym; • wyjaśnić znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy wyróżniające środowisko geograficzne Litwy i Białorusi; • zaplanować 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać stopień trudności organizacji wycieczki na Litwę i na Białoruś, biorąc pod uwagę konieczność

		obiektów wpisanych na listę UNESCO znajdujących się na Litwie i Białorusi.	Wilna i Ostrej Bramy dla budowania i zachowania polskiego dziedzictwa kulturowego na Litwie.	wycieczkę na Litwę i Białoruś, uwzględniając atrakcje kulturowe i przyrodnicze.	przekroczenia granicy UE; • zachęcić do odwiedzenia Litwy i Białorusi, używając merytorycznych argumentów.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
25. Atrakcje turystyczne Czech i Słowacji	<ul style="list-style-type: none"> opisać na podstawie mapy fizycznej Europy położenie i główne krainy geograficzne Czech i Słowacji; wyjaśnić, czym są atrakcje turystyczne; sklasyfikować atrakcje turystyczne na przyrodnicze i kulturowe. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić potrzeby i oczekiwania turystów; połączyć potrzeby i oczekiwania turystów z wybranymi atrakcjami turystycznymi Czech i Słowacji. 	<ul style="list-style-type: none"> przygotować listę atrakcji turystycznych Czech i Słowacji dla wybranych grup turystów (np. młodzieży, seniorów). 	<ul style="list-style-type: none"> opisać przyrodnicze i kulturowe atrakcje turystyczne Czech i Słowacji; uzasadnić konieczność ochrony walorów przyrodniczych, np. poprzez wpisanie na listę światowego dziedzictwa UNESCO. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić i wskazać na mapie zabytki Czech i Słowacji wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO.
26. Ukraina w czasach przemian	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie mapy opisać położenie Ukrainy względem Polski i innych państw; wymienić trzy trudności społeczne, gospodarcze i polityczne, z którymi Ukraina zmagą się w ostatnich latach. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić przykłady przemian politycznych i gospodarczych, jakie nastąpiły na Ukrainie po uzyskaniu niepodległości w 1991 r.; na podstawie wykresu porównać rozwój gospodarczy Polski i Ukrainy; podać przyczyny wyludnienia się Ukrainy. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić negatywny wpływ korupcji na rozwój gospodarczy krajów na przykładzie Ukrainy; opisać przebieg rewolucji ukraińskiej w 2013 r.; wskazać na mapie regiony Ukrainy, w których toczą się konflikty zbrojne. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić problemy relacji Ukrainy z Rosją; ocenić aneksję Krymu, biorąc pod uwagę jej uwarunkowania prawne i polityczne oraz wpływ na stabilność w Europie Środkowo-Wschodniej; ukazać złożoność sytuacji społecznej na Ukrainie w kontekście jej integracji z UE lub Rosją. 	<ul style="list-style-type: none"> zaproponować działania, których podjęcie poprawiłoby sytuację społeczną, gospodarczą i polityczną na Ukrainie; zaprezentować własne stanowisko na temat postawy, jaką powinna obrać Polska w relacjach z Ukrainą.
27. Rosja – od Bałtyku po Ocean Spokojny	<ul style="list-style-type: none"> wskazać i opisać na podstawie mapy fizycznej położenie Rosji; omówić rozmieszczenie głównych krain geograficznych Rosji; odczytać z mapy gospodarczej nazwy głównych surowców wydobywanych w Rosji. 	<ul style="list-style-type: none"> opisać na podstawie klimatogramów klimat w różnych częściach Rosji; na podstawie mapy gospodarczej omówić rozmieszczenie surowców mineralnych Rosji. 	<ul style="list-style-type: none"> opisać zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Rosji; scharakteryzować gospodarkę Rosji. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pozytywny i negatywny wpływ warunków naturalnych na życie mieszkańców Rosji. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić, na przykładzie Rosji, że struktura importu i eksportu może świadczyć o poziomie rozwoju gospodarczego kraju.

28. Wzajemne relacje Polski i jej sąsiadów	<ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie i nazwać państwa sąsiadujące z Polską; podać przykłady działań realizowanych przez Polskę wspólnie z sąsiednimi krajami. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić konieczność utrzymywania dobrych stosunków z sąsiednimi krajami; wymienić przykłady trudnych wydarzeń z przeszłości, które mają wpływ na współczesne relacje Polski z sąsiednimi krajami. 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować wzajemne relacje Polski z Rosją i Niemcami; opisać korzyści płynące ze współpracy Polski z sąsiednimi państwami – członkami NATO i UE; podać przykłady wpływu relacji Polski z sąsiadami na życie ucznia szkoły podstawowej w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować wzajemne relacje Polski z Ukrainą, Litwą, Czechami i Słowacją; porównać relacje Polski z Niemcami i Rosją; opisać powiązania gospodarcze Polski z wybranymi sąsiadami. 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić zmianę relacji polsko-niemieckich w okresie od drugiej wojny światowej do czasów współczesnych; zaproponować działania mające na celu zapobieganie mowie nienawiści i eskalacji napięć w relacjach Polski z Ukrainą i Rosją.
29. Podsumowanie działu					

Informowania uczniów o ocenach i osiągnięciach:

W czasie pierwszych lekcji nauczyciel zapoznaje uczniów z treściami podstawy programowej oraz z wymaganiami edukacyjnymi z danego przedmiotu. Każdorazowo po wykonaniu przydzielonego zadania oraz w czasie omawiania prac kontrolnych uczniowie uzyskują informacje o uzyskanej ocenie. Po zapoznaniu się z ocenioną przez nauczyciela pracą, uczniowie mogą prosić o dodatkowe wyjaśnienia, jeśli cokolwiek jest dla nich niejasne. W uzasadnionych sytuacjach, nauczyciel weryfikuje ocenę zgodnie z ustalonymi kryteriami. Pozostałe kwestie związane z informowaniem uczniów o ocenach, mają charakter indywidualnej umowy, zawartej między uczniem a nauczycielem.

Sposób informowania rodziców/prawnych opiekunów:

1. Nauczyciel/wychowawca na pierwszym zebraniu informuje rodziców/prawnych opiekunów o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania oraz sposobach sprawdzania i oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów.
2. Informacje o ocenach cząstkowych oraz o przewidywanych ocenach klasyfikacyjnych śródrocznych i rocznych przekazuje wychowawca klasy na zebraniu ogólnym z rodzicami/prawnymi opiekunami na podstawie zapisu w dzienniku. Informacje takie można uzyskać także w czasie indywidualnych konsultacji (zgodnie z harmonogramem szkoły). Wtedy też możliwe jest udostępnienie rodzicom/prawnym opiekunom prac pisemnych uczniów i innych ocenionych form prac uczniów oraz wgląd do dziennika. Informacja może mieć formę ustną i pisemną. Dopuszczalne są również inne formy przekazania informacji o osiągnięciach ucznia, uzgodnione między rodzicem a nauczycielem.

Sposób ustalenia oceny śródrocznej i rocznej:

1. Ocena klasyfikacyjna nie jest średnią arytmetyczną otrzymanych ocen. Przy ustaleniu oceny śródrocznej i rocznej nauczyciel bierze pod uwagę stopnie ucznia z poszczególnych obszarów, według następującej kolejności:
  - a) sprawdziany, prace klasowe, testy,
  - b) kartkówki i odpowiedzi ustne,
  - c) prace domowe i aktywność na lekcjach,
  - d) pozostałe oceny s wymagające
2. Uczeń może być nieklasyfikowany, z powodu nieobecności na zajęciach edukacyjnych przekraczającej połowę czasu przeznaczonego na te zajęcia w szkolnym planie edukacji.

Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych:

1. Jeżeli uczeń lub jego rodzice nie zgadzają się z przewidywaną roczną oceną klasyfikacyjną z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, z którą zostali zapoznani przez wychowawcę klasy w terminie 10 dni przed rocznym zebraniem klasyfikacyjnym rady pedagogicznej na spotkaniu z rodzicami, to zgłaszają swoje zastrzeżenia do dyrektora szkoły w formie pisemnej (podanie, wnioski) w terminie 2 dni roboczych od dnia zapoznania z propozycją oceny;
2. Dyrektor szkoły następnego dnia informuje na piśmie ucznia lub jego rodziców o wyznaczonym dniu, w którym odbędzie się pisemne i ustne sprawdzenie umiejętności i wiedzy ucznia w zakresie danych zajęć obowiązkowych i dodatkowych;
3. Sprawdzenie poziomu wiedzy i umiejętności ucznia po wyrażeniu niezgody ucznia lub jego rodziców z przewidywaną roczną oceną klasyfikacyjną z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych odbywa się w części pisemnej i w części ustnej z każdego z przedmiotów, dla których uczeń lub jego rodzice nie zgadzają się z przewidywaną roczną oceną klasyfikacyjną, w terminie 4 dni roboczych od zgłoszenia zastrzeżeń ucznia lub jego rodziców;
- 4) Sprawdzenie wiedzy i umiejętności ucznia przeprowadza nauczyciel danych zajęć edukacyjnych w obecności wskazanego przez dyrektora szkoły nauczyciela takich samych lub pokrewnych zajęć edukacyjnych;
- 5) Z przeprowadzonych czynności sprawdzających sporządza się protokół (oddzielny dla każdego przedmiotu z zajęć obowiązkowych i dodatkowych), który zawiera: imiona i nazwiska nauczycieli, którzy przeprowadzili czynności sprawdzające; termin tych czynności; zadania sprawdzające; wynik czynności sprawdzających oraz ustaloną ostateczną ocenę; podpisy nauczycieli, którzy przeprowadzili czynności sprawdzające; pisemny wniosek ucznia lub jego rodziców oraz protokół z przeprowadzonych czynności sprawdzających znajduje się w dokumentacji szkoły.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych:

1. W stosunku do uczniów, u których stwierdzono deficyty rozwojowe i choroby uniemożliwiające sprostanie wymaganiom programowym, potwierdzone opinią lub orzeczeniem poradni psychologiczno-pedagogicznej albo opinią lekarza specjalisty, nauczyciel jest zobowiązany dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych ucznia i opracować w zespole indywidualny plan pracy z uczniem o specyficznych potrzebach edukacyjnych (zgodnie z obowiązującą w szkole procedurą). Wymagania te są określone w odrębnej dokumentacji. W ocenianiu uczniów z różnymi dysfunkcjami uwzględniać należy zalecenia poradni, m.in:

- a) wydłużenie czasu pisania sprawdzianów, prac klasowych oraz testów, wykonywania ćwiczeń praktycznych oraz odpowiedzi ustnych.
- b) Możliwość rozbicia ćwiczeń złożonych na prostsze i ocenianie ich wykonania etapami.
- c) Konieczność odczytania poleceń przekazywanych innym uczniom w formie pisemnej,
- d) Branie pod uwagę poprawności merytorycznej wykonanego ćwiczenia, a nie jego walorów estetycznych,
- e) Możliwość (za zgodą ucznia) zmiany pracy pisemnej (praca klasowa, sprawdzian, test) na odpowiedź ustną,
- f) Podczas odpowiedzi ustnych zastąpienie pytań złożonych większą ilością prostych,
- g) Możliwość udzielenia pomocy w przygotowaniu pracy dodatkowej,
- h) Brać pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci, wysiłek, przygotowanie do zajęć w materiały, niezbędne pomoce itp.

1. Punkty uzyskane ze sprawdzianów, prac klasowych, testów i kartkówek przez uczniów objętych pomocą psychologiczno – pedagogiczną, są dostosowane do ich potrzeb.

Uczniowie z dysleksją i dysortografią:

Słaba technika i tempo czytania, rzutują na ogólne zrozumienie poleceń wobec czego nauczyciel:

- Wydłuża czas przeznaczony na przyswojenie modułów tematycznych,
- Wydłuża czas na udzielenie odpowiedzi ustnych,
- Pozwala pisać sprawdzian w czasie dłuższym od pozostałych uczniów,
- Dodatkowo wyjaśnia i nakierowuje na prawidłowy tok myślenia,
- W indywidualnych, uzasadnionych przypadkach dopuszcza się, by na sprawdzianie uczeń wybrał sobie z gotowego zestawu połowę zadań (te które są dla niego najłatwiejsze),
- Nauczyciel wydłuża uczniowi z dysfunkcjami czas potrzebny na poprawę oceny ze sprawdzianu,
- Dopuszcza się możliwość ustnego odpytywania podczas konsultacji indywidualnych.

Sposoby dokumentowania osiągnięć uczniów:

1. Wszystkie oceny cząstkowe oraz klasyfikacyjne śródroczne i roczne są odnotowywane w dzienniku lekcyjnym. Oceny cząstkowe mogą być również odnotowane w zeszycie przedmiotowym ucznia lub na wydłużonej pracy wytwórczej.
2. Dokumentowanie innych działań ucznia może przebiegać w sposób ustalony z uczniami.
3. Sprawdziany, prace klasowe oraz testy są przechowywane przez nauczyciela do końca roku szkolnego, udostępnione do wglądu rodzicom/prawnym opiekunom ucznia przez n-la przedmiotu.
4. Wytwory działań uczniów mogą być prezentowane w formie wystaw klasowych lub szkolnych bądź w postaci prezentacji multimedialnej.
5. Dyplomy lub inne nagrody, uzyskane w konkursach szkolnych i poza szkolnych, wręczane są na apelach szkolnych lub prezentowane w innej formie (np. na stronie internetowej szkoły), a także mogą wzbogacić kronikę szkoły.